

Unitate didaktikoa

Garapen Iraunkorrerako Helburuak ikasgelan

Zu ere parte zara!

17
GIH

Koordinazioa: Nekane Viota

Redacción: Amaia Uribe eta Iñaki Sainz

Diseño y maquetación: Dr. Minsky

Traducción: Bakun Itzulpen eta argitalpen zerbitzuak, S.L

1. Aurkezpena

Titulua	Garapen Iraunkorrerako Helburuak ikasgelan – Zu ere parte zara!
Maila	DBHko 1 eta 2.mailako ikasleak
Ikasgaiak	Gizarte Zientziak, Natur Zientziak eta Tutoretza
Iraupena	4-5 saio egitea gomendatzen da. Saio bakoitzak 50-60 minutu-tako iraupena izango du baina irakasle bakoitzak moldatu ditzake bere ikasgaiaren beharretara.
Laburpena	Unitate didaktiko honen bitartez DBHko 1 eta 2. mailako ikasleek Nazio Batuen Erakundearen (NBE) baitan dagoen Garapen Iraunkorrerako 2030 Agendaren eta hau aurrera eramateko definitzen diren 17 Garapen Iraunkorrerako Helburuen (GIH-en) gerturatze lan bat egin nahi da. Horretarako, Agenda 2030 eta Garapen Iraunkorreko 17 Helburuak (GIH) aurkezteko saio bat egitea proposatzen da. Ondoren, GIH ezberdinak sektoreka lantzeko hainbat saio espezifiko proposatu dira. Nolai ere, ulertzen da GIH guztiak elkarrekin lotuta daudela eta modu integralean landu behar direla. Hori dela eta, irakasleei gomendatzen diegu 1. fitxarekin hasteko, eta, geroago, saio horretan ikasleek hautemandako gai/arazoen arabera, planteatu da hautatuko GIH zehatzekin lotuta dauden hiru fitxa gutxienez egitea.
Helburuak	• Munduan dauden arazo orokorrez jabetzea eta arazo hauek pairatzen dituzten pertsonetikiko enpatia garatzea/lantzea. • Munduko arazo orokorrak gure gertuko errealitatearekin elkarlotzea. • Arazoen aurrean konponbideak eta ekintzak planteatzea talde-lanaren eta ardura indibidualaren bitartez. • Garapen Iraunkorraren kontzeptua ezagutzea eta garapenerako alternatiba dela jabetzea eta GIH-ak horretarako tresna moduan ulertzea eta barneratzea. • GIH-en sakonketa lan bat gauzatzea.

Landuko diren edukiak	• Garapen iraunkorrerako agenda 2030 eta Garapen Iraunkorrerako Helburuak (GIH). • Zer da Nazio Batuen Erakundea (NBE)? eta eginkizun nagusiak. • Munduko arazo orokorren identifikazioa eta taldeko hausnarketa • Garapena eta garapen iraunkorraren kontzeptuak zer diren. • Garapen iraunkorrerako helburu desberdinekin erlazionaturiko jarduerak eta talde-dinamikak.
Oinarrizko gaitasunak	Unitate didaktiko honen bitartez ondorengo oinarrizko gaitasunak indartuko dira: • Gizarterako eta herritartasunerako gaitasuna. • Hizkuntza-komunikaziorako gaitasuna. • Norberaren autonomiarako eta ekimenerako gaitasuna. • Informazioa tratatzeko eta teknologia digitala erabiltzeko gaitasuna.
Metodologia	Talde-lan kooperatiboa Hausnarketa indibiduala eta kolektiboa
Jarduerak	Aurkezten den fitxa bakoitzak jarduera edo jarduera batzuk proposatzen ditu azaldutako gaiak ikasgelan modu erraz batean lantzeko.
Fitxa 00	Sarrera saioa: Garapen Iraunkorrerako Agenda 2030 eta Garapen Iraunkorrerako Helburuak gerturatzen
Fitxa 01	GIH 1: Pobrezia desagertzea.
Fitxa 02	GIH 2: Gorerik ez izatea.
Fitxa 03	GIH 3: Osasun eta ongizatea.
Fitxa 04	GIH 4: Kalitate oneko hezkuntza.
Fitxa 05	GIH 5: Genero berdintasuna.
Fitxa 06	GIH 6: Edateko ura eta saneamendua.
Fitxa 07	GIH 7: Energia eskuragarri eta ez kutsatzailea.
Fitxa 08	GIH 8: Lan duina eta hazkunde ekonomikoa.

Fitxa 09	GIH 9: Industria, berrikuntza eta azpiegitura.
Fitxa 10	GIH 10: Desberdintasunak murriztea.
Fitxa 11	GIH 11: Hiri eta komunitate iraunkorrak.
Fitxa 12	GIH 12: Ekoizpen eta kontsumo arduratsua.
Fitxa 13	GIH 13: Klima babesteko ekintza.
Fitxa 14	GIH 14: Uretako bizitza.
Fitxa 15	GIH 15: Lehorreko bizitza.
Fitxa 16	GIH 16: Bakea, justizia eta instituzio sendoak.
Fitxa 17	GIH 17: Itunak helburuak lortzeko.

2. Zer dira Agenda 2030 eta Garapen Iraunkorrerako Helburuak (GIH)?

Garapen Iraunkorrari buruzko 2015eko Mundu Gailurrean, NBEko Estatu Kideek [Garapen Iraunkorrerako 2030 Agenda](https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/)¹ onartu zuten, 2030erako pobrezia desagerrarazteko, planeta babesteko eta pertsona guztiei oparotasuna bermatzeko xedez. Akordio hau planeta osoan giza garapen iraunkorraren alde borroka egiteko deia da. Horretarako, 17 helburu eskaintzen ditu, "Garapen Iraunkorrerako Helburuak (GIH)", eta, horiek, aldi berean, 169 xede dituzte.

Garapen iraunkorra garapenaren hiru dimentsioak modu orekatuan integratzean datza: soziala, ekonomikoa eta ingurugirokoa. Dimentsio sozialean, beste hainbat alderdiren artean, honako planteamendu hau egiten da: pobrezia desagerraraztea munduak duen erronkarik handienetakoa izateaz gain, garapen iraunkorrerako ezinbesteko baldintza da. Dimentsio ekonomikoa baldintzak zehaztea planteatzen da pertsona guztientzako garapen inklusibo eta iraunkorra, oparotasun partekatua eta lan duina lortzeko. Ingurugiroko dimentsioan, planeta eta bere baliabide naturalak babesteaz gain, Brundtland txostenaren definizioa dago: "oraingo beharrak asetzea etorkizuneko belaunaldien beharrak arriskuan jarri barik".

¹ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/>

Agenda 2030ek benetan anbizio handikoa eta transformatzailea egiten duten hiru ezaugarri ditu:

- **Integraltasuna:** Garapen iraunkorraren eta 17 GIHen erronkek elkarren artean lotura dute. Hori dela eta, konponbide integratuak behar dituzte, dimentsio guztiak aintzat hartzen dituen ikuspegi batetik. Adibidez, pobrezia desagertzeak (GIH 1) lotura estua du gosearen amaierarekin (GIH 2), genero-berdintasunarekin (GIH 5), lan duinarekin eta ekosistema osasungarriekin (ODS 14 eta 15)
- **Unibertsaltasuna:** Agenda 2030 unibertsala da, hots, pertsona eta herrialde guztientzat, ardura komun baina banatuen printzipioaren menpe. Herrialde guztiek dituzte betebeharrak eta ardurak garapen iraunkorra sustatzeari dagokionez, baina, betiere ere bakoitzaren errealitateak eta ahalmenak aintzat hartuta.
- **Inor atzean ez uztea:** Printzipio honek honako hau adierazten du: gehien behar duten pertsonengana lehenago heltzeko beharra, atzean geratuta daudenengana. Horrez gain, pertsona ahulak ahalduentzeko beharra ere azpimarratzen du, edo herrialde ahul eta atzeratuenei arreta berezia eskaintzeko beharra. Azken finean, ekitate eza eta injustizia soziala Agendaran zentroan jartzen ditu.

Helburu horiek lortzeko, guztiok lagundu behar dugu: gobernuak, sektore pribatuak, gizarte zibilak... eta oso garrantzitsua da gazteek eta hezkuntza komunitateak haiek ezaugarria.

3. Ikasgelan zertarako landu gaia?

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan (DBH) giza eskubideetan hezte eta formakuntza ematea prozesu jarraia da. Horretarako, balore jakin batzuk transmititzea beharrezkoa da, hala nola justizia, tolerantzia, berdintasuna, errespetua eta abar, eta aldi berean bere antitesia diren horiek zalantzan jarritz, hala nola bazterkeria, intolerantzia, bortizkeria eta abar. Balore hauek 2030 Agendaren baitan daude eta huraosatzen duten 17 Garapen Iraunkorrerako Helburuak (GIH) oinarritu dituzte, bai eta hauen 169 jomugak, datozen 15 urteetan bete beharrekoak. GIH hauek munduko arazo handiei amaiera jarriko dizkieten neurriak hartzeko deialdi unibertsala dira, horien artean txirotasuna, klima aldaketa edota pertsona eta herrialdeen arteko ezberdintasunak, pertsona guztiek bizitza baketsu eta oparo bat gozatu ahal izateko neurriak bermatuko dituzten neurriak hartuz. Garapen iraunkorrak aintzat hartzen dituen dimentsio ezberdinen gaineko hausnarketaren bidez, ikasleek GIH guztiak ezagutzea bilatzen da, bai eta planetako pertsona guztiek jomuga horien lortzearen garrantzia barneratzea ere. Helburu horien lortzea laguntzeko eguneroko errealitateko ekintzak identifikatzea nahi da gainera.

